

Krystian ZASADA

**Sprawozdanie z VII Konferencji Naukowej z cyklu
„Bezpieczeństwo Polski w XX i XXI wieku.
25 lat członkostwa Polski w NATO.
20 lat członkostwa w Unii Europejskiej”.
Częstochowa 22–23 października 2024 r.**

W dniach 22–23 października 2024 r. na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie odbyła się VII konferencja z cyklu *Bezpieczeństwo Polski w XX i XXI wieku. 25 lat członkostwa Polski w NATO. 20 lat członkostwa w Unii Europejskiej*. Debata naukowa, zorganizowana we współpracy z Wydziałem Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie i Stowarzyszeniem Ruchu Wspólnot Obronnych, nawiązywała do jubileuszowego członkostwa w tych dwóch kluczowych dla bezpieczeństwa Polski organizacjach międzynarodowych. Z tego względu zorganizowana przez Katedrę Nauk o Bezpieczeństwie debata naukowa obejmowała wszystkie aspekty związane z funkcjonowaniem państwa polskiego w Pakcie Północnoatlantyckim oraz Unii Europejskiej.

Celem tegorocznej konferencji była wymiana poglądów i doświadczeń oraz próba analizy dotyczącej wpływu obu organizacji międzynarodowych na kształtowanie bezpieczeństwa, stabilności oraz rozwoju gospodarczego i społecznego naszego kraju. Problematyka prowadzonego dyskursu obejmowała takie obszary, jak: funkcjonowanie polskich sił zbrojnych, działania służb mundurowych szczególnie w kontekście potencjalnych zagrożeń występujących w realiach obecnej sytuacji międzynarodowej wynikających z kryzysu migracyjnego, konfliktu rosyjsko-ukraińskiego oraz agresywnej polityki militarnej i zagranicznej Federacji Rosyjskiej.

W konferencji wzięli udział naukowcy z takich ośrodków akademickich, jak: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet War-

mińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademia Piotrowska w Piotrkowie Trybunalskim, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie, Akademia Sztuki Wojennej oraz Uniwersytet Jana Długosza. Gościem, a zarazem aktywnym uczestnikiem debaty, był również Dyrektor Departamentu Wojskowych Spraw Zagranicznych Ministerstwa Obrony Narodowej, płk rez. dr Lech Drab.

Uroczystego otwarcia VII konferencji naukowej dokonali: Kierownik Katedry Nauk o Bezpieczeństwie prof. dr hab. Janusz Zuziak, Prorektor Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie dr hab. Bogusław Przywora oraz Dziekan Wydziału Nauk Społecznych UJD – dr hab. prof. UJD Daniel Kukla.

W trakcie dwudniowej debaty składającej się z pięciu bloków tematycznych zaprezentowano 21 referatów oraz przeprowadzono pięć paneli dyskusyjnych. Udział w dyskusji przedstawicieli środowisk naukowych pozwolił na zapoznanie się z przemianami zachodzącymi w różnych aspektach bezpieczeństwa, zaangażowaniem państwa polskiego w ramach organizacji międzynarodowych oraz potencjalnymi zagrożeniami, z którymi musi mierzyć się Polska w kontekście działań hybrydowych i zagrożenia na wschodniej flance NATO.

W otwierającym panelu, którego moderatorem był prof. Andrzej Ciupiński, zaprezentowano pięć referatów dotyczących NATO. Pierwszym wystąpieniem był referat *Udział Polski w programie „Partnerstwo dla Pokoju”*, który wygłosił prof. dr hab. Janusz Zuziak, przedstawiając historię programu, wynikające z niego kontrowersje natury politycznej oraz transformację polskich sił zbrojnych we współpracy z zachodnimi partnerami. Stawiając tezę o kluczowym aspekcie tych działań w zbliżeniu państwa polskiego do zachodnich struktur bezpieczeństwa, prof. J. Zuziak podkreślił przełomowe znaczenie Programu Partnerstwa dla Pokoju dla wszystkich państw ubiegających się o przystąpienie do struktur NATO. Udział w programie umożliwiał państwom akcesyjnym uczestnictwo we wspólnych międzynarodowych szkoleniach z udziałem wojsk Sojuszu Północnoatlantyckiego, co znacząco wpłynęło na transformację m.in. polskich sił zbrojnych. Następnie podał jako przykład wspólne ćwiczenia Cooperative Bridge '94 na poligonie w Biedrusku w 1994 r., w których uczestniczyli żołnierze z sił zbrojnych państw NATO i Europy Środkowo-Wschodniej.

Prof. dr hab. Henryk Ćwiąg z Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie zaprezentował referat pt. *Niemcy wobec dążeń Polski do NATO*, w którym odniósł się szczegółowo do złożonych relacji polsko-niemieckich po roku 1989. W swoim wystąpieniu wskazał również na takie problematyczne kwestie, jak: spory dotyczące uznania polskiej granicy zachodniej czy roszczenia finansowe zarówno strony polskiej, jak i ziem niemieckich, mających wpływ na rząd kanclerza Helmuta Kohla. Następnie zwrócił uwagę słuchaczy na czynniki wewnętrzne rzutujące na decyzje ówczesnych polityków z Polski i Republiki Federalnej Niemiec. Prof. Henryk Ćwiąg zaprezentował również złożony obraz dążeń

państw Grupy Wyszehradzkiej w kwestii członkostwa w NATO i niejednoznaczną postawę w tym zakresie Republiki Federalnej Niemiec. Podsumowując swój referat, ukazał skutki przełomowego szczytu NATO w Madrycie w 1997 r. dla polskiej drogi do Paktu Północnoatlantyckiego w kontekście polityki innych państw, takich jak Stany Zjednoczone, w kwestii rozszerzenia NATO. Trzeci prelegent – dr hab. Robert Rybak z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu – w referacie *Działalność Sił Morskich NATO na Bałtyku a funkcjonowanie Marynarki Wojennej PRL* skupił się na historii polskiej marynarki wojennej działającej w ramach Układu Warszawskiego. Wykorzystując materiały archiwalne, przedstawił zadania polskiej marynarki wojennej w tym okresie oraz omówił przykłady kooperacji polskiej marynarki z flotami Niemieckiej Republiki Demokratycznej i Związku Radzieckiego m.in. na przykładach przeprowadzonych wspólnie ćwiczeń i działań szkoleniowych. Referent zaprezentował uczestnikom także plany operacyjne ówczesnej polskiej marynarki wojennej w wypadku ewentualnych działań wojennych. Kolejny prelegent, prof. dr hab. Jerzy Będźmirowski z Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni, rozwinął historię polskiej marynarki wojennej w referacie *Polska Marynarka Wojenna w przeddzień wstąpienia do NATO*. W swoim wystąpieniu szczegółowo odniósł się do problemów i wyzwań, jakie pojawiły się przed tym rodzajem sił zbrojnych po rozwiązaniu Układu Warszawskiego i likwidacji Zjednoczonej Floty Bałtyckiej. Prelegent w swoim wystąpieniu nie tylko przedstawił dokładny obraz polskiej marynarki wojennej w okresie PRL oraz specyfikę ówczesnej marynarki wojennej, ale także omówił działania związane z dostosowaniem polskiej marynarki wojennej do standardów panujących w krajach NATO. Ponadto prof. dr hab. J. Będźmirowski wskazał na zaangażowanie jednostek polskiej marynarki wojennej w ramach misji zagranicznych, m.in. w działania w Zatoce Perskiej poprzedzające operację Pustynna Burza w 1990 r. Poruszył także planowaną modernizację sił zbrojnych i perspektywy zmian na przyszłość, prezentując nowe jednostki pływające.

Ostatnie wystąpienie w tym panelu dyskusyjnym zaprezentował dr hab. Andrzej Bonusiak prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego. W prezentowanym referacie *„Kurier Wileński” o drodze Europy Środkowo-Wschodniej do bezpieczeństwa (1989–1999)* ukazał wyzwania stojące przed redakcją polskojęzycznego dziennika wydawanego na Litwie po roku 1990. Obrazując szerszy aspekt funkcjonowania czasopisma oraz problemy mniejszości polskiej usiłującej zachować swoją podmiotowość w okresie komunistycznego totalitaryzmu, przedstawił realne możliwości stosowanego przez redakcję przekazu informacyjnego do lokalnego społeczeństwa. Ponadto prelegent odtworzył specyfikę sytuacji politycznej okresu zachodzących przemian politycznych na początku lat 90. ubiegłego wieku, zmagania z cenzurą w schyłkowym okresie ZSRR, uwypuklił charakter pracy redakcyjnej, szczególnie w kwestiach dążeń republik bałtyckich do niepodległości oraz do członkostwa w NATO.

Druga część konferencji poświęcona Sojuszowi Północnoatlantycznemu, której przewodniczył prof. dr hab. Henryk Ćwięk skupiła się na przedstawieniu działań i ewolucji sił zbrojnych poszczególnych rodzajów kandydujących do Paktu, a także związanych z tym uwarunkowań politycznych. Pierwszy prelegent, dr hab. Wiesław Łach, prof. UWM w Olsztynie, w referacie *Dostosowywanie Wojsk Rakietowych i Artylerii Wojska Polskiego do wymogów Sojuszu Północnoatlantycznego na przykładzie 1. Mazurskiej Brygady Artylerii im. gen. Józefa Bema w Węgorzewie* szczegółowo zaprezentował przeobrażenie się tego rodzaju sił zbrojnych od okresu PRL do dnia dzisiejszego. Na przykładzie 1. Mazurskiej Brygady Artylerii prelegent zaprezentował przemiany zachodzące w wojskach raketowych i artylerii, których elementem było m.in. wprowadzenie na stan polskich sił zbrojnych armatohaubic samobieżnej AHS Krab. Prof. W. Łach w swoim wystąpieniu odniósł się również do obecnej sytuacji wojsk raketowych oraz ich struktury organizacyjnej, w tym do zakupu systemów artylerii raketowej K239 Chunmu oraz M142 HIMARS.

Kolejny referat wygłoszony przez dr hab. Mieczysława Szprengla prof. UAM w Poznaniu zatytułowany *Zadania i ewolucja NATO w latach 2007–2020* skupił się na zaprezentowaniu najważniejszych wydarzeń determinujących relację pomiędzy Federacją Rosyjską a państwami NATO w oparciu o takie wydarzenia, jak cybernetyczny atak na Estonię w 2007 r. i kontrowersje wynikające z niepodległości Kosowa w 2008 r. Ukazał również postępujące przeobrażenia polityki Organizacji Traktatu Północnoatlantycznego w stosunku do coraz bardziej agresywnych działań Federacji Rosyjskiej na arenie międzynarodowej od omawianego okresu. Zaprezentował uczestnikom konferencji decyzje zapadające na szczytach NATO, a także zanalizował wpływ polityki Donalda Trumpa na relację pomiędzy państwami członkowskimi Sojuszu Północnoatlantycznego. Prelegent przedstawił złożony obraz relacji pomiędzy Federacją Rosyjską i państwami członkowskimi Organizacji Traktatu Północnoatlantycznego w realiach obecnego konfliktu rosyjsko-ukraińskiego. Podzielił się także swoimi przewidywaniami dotyczącymi perspektyw przyszłych wzajemnych relacji związanych z dalszym przebiegiem konfliktu ukraińsko-rosyjskiego. Następne wystąpienie uczestnika tego panelu konferencji naukowej, prof. Stanisława Zarychty z Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni, pt. *Ewolucja roli Marynarki Wojennej w zmieniającym się środowisku bezpieczeństwa (zmiany w podejściu do stawianych zadań)* było poświęcone historii rozwoju i działaniom polskiej marynarki od roku 1918 do czasów współczesnych. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z licznymi wyzwaniem stojącymi przed tym rodzajem sił zbrojnych w różnych okresach historycznych naszego kraju, w dwudziestoleciu międzywojennym, PRL oraz po roku 1989. W trakcie wykładu zaprezentowano również historię zaangażowania polskiej marynarki wojennej w misjach międzynarodowych oraz opisano dzieje poszczególnych jednostek pływających uczestniczących w tych działaniach. Szczególnie istotny był temat wprowadzenia okrętów obrony wybrzeża typu Miecznik mają-

cych na celu prowadzenie aktywnych działań bojowych w akwenie Morza Bałtyckiego. Prof. S. Zarychta zwrócił również uwagę na brak wystarczającego zaangażowania państwa polskiego w rozwój tego rodzaju sił zbrojnych kluczowych dla bezpieczeństwa morskiego państwa.

Kolejny referat został zaprezentowany przez dr Sylwię Walasik z Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie i dr. Marka Chmieleckiego z UJD. Referat *Teoretyczne uwarunkowania kształtowania współczesnego środowiska bezpieczeństwa* został poświęcony poszczególnym aspektom środowiska bezpieczeństwa, m.in. militarnego, politycznego, informacyjnego, ekologicznego oraz ekonomicznego oraz zaangażowaniu państwa polskiego i podmiotów takich jak NATO i Unia Europejska w kształtowaniu procesów społecznych. W toku prezentowanego referatu dr Sylwia Walasik posłużyła się własnymi badaniami przeprowadzonymi wśród studentów ukazującymi stopień świadomości społeczeństwa w kwestii poszczególnych aspektów bezpieczeństwa. Prelegenci przedstawili rodzaje zagrożeń dotyczące m.in. relacji z państwami sąsiedzkimi, proliferacji broni masowego rażenia, a także sytuacji kryzysowych, w których konieczne jest zaangażowanie aparatu państwowego. W toku referatu przedstawiono uwarunkowania geopolityczne poprzez prezentację teorii zderzenia cywilizacji Samuela Huntingtona oraz porównanie potencjału ludnościowego i militarnego państw Unii Europejskiej i Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym (OUBZ). Ostatnie wystąpienie w tym panelu zostało wygłoszone przez studenta Uniwersytetu Jana Długosza, Krystiana Zasadę. Referat *Działania NATO na obszarze bałkańskim. Geneza i perspektywy*, ukazał historię działań NATO podczas wojen w Jugosławii, z naciskiem na walki w Bośni i Hercegowinie oraz w Kosowie, przedstawiając transformację Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego przez okres całego konfliktu jugosłowiańskiego z organizacji o charakterze defensywnym do podejmującej się coraz większego zaangażowania militarnego w konfliktach zbrojnych, nie unikając równocześnie krytycznej oceny niektórych aspektów działań NATO na obszarze bałkańskim, szczególnie na przykładzie operacji Allied Force w Kosowie. Prelegent poruszył także perspektywy działań NATO w tym regionie i zwrócił uwagę na brak spójnej wizji działań tej organizacji na obszarze bałkańskim i na potencjalny konflikt interesów mogący wystąpić pomiędzy państwami członkowskimi.

Trzecia część konferencji, której moderatorem był Dyrektor Departamentu Wojskowych Spraw Zagranicznych płk dr Lech Drab, została poświęcona tematyce Unii Europejskiej w aspekcie szeroko rozumianej polityki bezpieczeństwa, stosunkowo nowego obszaru polityki Wspólnoty Europejskiej. Wystąpienia w tym panelu rozpoczęły się od referatu prof. Jerzego Prochowicza z Akademii Piotrowskiej w Piotrkowie Trybunalskim pt. *Ochrona granic zewnętrznych UE. Zarys problemu*. Przedstawiono w nim skalę problemu, jakim jest kryzys uchodźczy zarówno w kontekście poszczególnych państw, jak i Wspólnoty Europejskiej oraz ewolucję wspólnotowego systemu ochrony granic. Prelegent zaprezento-

wał historię nielegalnej migracji m.in. na przykładzie kryzysu uchodźczego z lat 2014–2016, reakcje rządów państw Unii Europejskiej oraz przedstawił charakterystykę porozumienia migracyjnego zawartego z Republiką Turcji w 2016 r. W toku prezentowanego referatu zwrócono uwagę na wzmocnienie działań służb granicznych na wewnętrznych granicach państw Unii Europejskiej. Dr hab. J. Prochowicz poruszył problematykę ochrony granic ze szczególnym naciskiem na obecne działania hybrydowe na granicy polsko-białoruskiej podejmowane przez reżim Aleksandra Łukaszenki i władze Federacji Rosyjskiej. Ukazano mechanizm działania systemu przerzutowego na terytorium Białorusi z państw Bliskiego Wschodu.

Wpływ konfliktu ukraińskiego na działania Unii Europejskiej poruszył w swoim wystąpieniu prof. dr hab. Andrzej Ciupiński w referacie *Konsekwencje wojny rosyjsko-ukraińskiej dla rozwoju europejskiego przemysłu obronnego*. Przedstawiając mechanizmy funkcjonowania unijnej Stałej Współpracy Strukturalnej w sferze bezpieczeństwa, prelegent zaprezentował postanowienia dokumentu Europejskiej strategii przemysłu obronnego oraz zasady, motywy i uwarunkowania inwestycji w tym kluczowym obszarze bezpieczeństwa. Prof. Andrzej Ciupiński bardzo dogłębnie objaśnił szerokie spektrum działań wspólnoty europejskiej w ramach polityki bezpieczeństwa, jak np. unijna strategia bezpieczeństwa z 2003 r. Następnie poruszył kwestię zielonej księgi mającej zwiększyć potencjał przemysłu obronnego państw członkowskich UE. Przedstawił funkcjonowanie programu PESCO mającego zapewnić ściślejszą współpracę w finansowaniu, planowaniu i rozwijaniu zdolności obronnych. W toku referatu rozwinęto tematykę innych instrumentów na tym obszarze działań bezpieczeństwa, jakimi są EDF, EFO i PADR, koordynujących wysiłki Unii Europejskiej. Na końcu referatu dr hab. Andrzej Ciupiński podał dane o produkcji zbrojeniowej państw europejskich w porównaniu z innymi podmiotami, jak Stany Zjednoczone, Federacja Rosyjska i Chiny.

Ostatnim prelegentem występującym 22 października był wykładowca Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie dr Grzegorz Piątkiewicz. W ramach prezentowanego referatu *Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej liderem Unii Europejskiej w obszarze bezpieczeństwa militarnego* szczegółowo objaśnił obecny stan polskich sił zbrojnych oraz zaangażowanie w ramach unijnych struktur bezpieczeństwa. Stawiając tezę o kluczowym znaczeniu polskich sił zbrojnych dla bezpieczeństwa państwa, zwrócił jednocześnie uwagę na konieczność większego zaangażowania państw członkowskich UE w ramach polityki bezpieczeństwa. Prelegent na podstawie aktualnych danych wskazał Polskę jako przykład państwa przodującego w rozbudowie sił zbrojnych i przeznaczającego znaczne środki na rozwój potencjału militarnego. W trakcie swojego wystąpienia dr Grzegorz Piątkiewicz posłużył się własnymi badaniami przeprowadzonymi wśród studentów na temat świadomości społeczeństwa w kwestiach dot. zaangażowania w rozwój polskiego potencjału militarnego. Przedstawił również dane obrazu-

jące skalę inwestycji w ramach sił zbrojnych w kontraście do pozostałych państw członkowskich NATO i Unii Europejskiej, które lokują Polskę w czołówce pod względem rozwoju sił zbrojnych.

Panel został zakończony konstruktywną dyskusją poruszającą tematykę realnego przełożenia środków militarnych na stan polskiej armii. Zwrócono uwagę na mechanizmy zapewniające realną modernizację Wojska Polskiego. Ważnym elementem dyskusji była polityka bezpieczeństwa NATO i Unii Europejskiej, szczególnie w kontekście przedłużającego się konfliktu ukraińsko-rosyjskiego.

Drugi dzień konferencji naukowej został poświęcony Unii Europejskiej i relacjom z NATO, obejmował on dwa panele, podczas których ośmiu prelegentów przedstawiło wyniki swoich badań naukowych. W pierwszym panelu, którego moderatorem był prof. dr hab. Andrzej Ciupiński, skupiono się na tematyce Wspólnoty Europejskiej, szczególnie w aspekcie bezpieczeństwa.

Jako pierwsza wystąpiła prof. Halina Łach z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z referatem *Współpraca międzynarodowa Straży Granicznej Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie zarządzania granicami zewnętrznymi strefy Schengen*. Przedstawiając powyższą tematykę, prelegentka zwróciła uwagę na rolę i zadania realizowane przez polskie służby graniczne, również w aspekcie obowiązujących międzynarodowych i polskich procedur prawnych. W toku prezentacji przedstawiła najważniejsze fakty z historii tej formacji oraz omówiła ewolucję sposobu pojmowania znaczenia ochrony granic Polski. Następnie skupiła się na funkcjonowaniu strefy Schengen i zasadach jej działania, odnosząc się do obowiązujących podstaw prawnych. Prelegentka zwróciła również uwagę na rolę i znaczenie agencji FRONTEX oraz zaprezentowała najważniejsze działania tej agencji Unii Europejskiej. Profesor H. Łach podkreśliła zaangażowanie Polski w działania na obszarze bezpieczeństwa, odnosząc się do naszego udziału w organizacji Salzburg Forum, które zrzesza państwa Europy Środkowo-Wschodniej. W referacie *Wpływ regulacji UE na prawo Polski i innych państw członkowskich w zakresie zagrożeń terrorystycznych – analiza stanu prawnego i postulaty de lege ferenda* dr Łukasz Iluk z Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie ukazał system prawodawstwa obowiązujący w UE i Polsce. W trakcie wystąpienia zwrócił uwagę na liczne zagrożenia wynikające ze zjawiska migracji oraz na rozwój postaw fundamentalistycznych wśród środowisk imigranckich w państwach zachodniej Europy. Przedstawił główne założenia polskiej ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych oraz omówił zadania polskich służb, a także ich cele w walce z terroryzmem. W toku wystąpienia dr Ł. Iluk przybliżył normy prawne UE oraz Republiki Federalnej Niemiec, zwracając szczególną uwagę na aspekt inwigilacji na przykładzie ustawodawstwa landu Bawarii. Określił również, jakie zmiany powinny zająć w polskim prawodawstwie i funkcjonowaniu służb w ramach przeciwdziałania potencjalnym zagrożeniom związanym z działalnością terrorystyczną.

Kolejny referent, mgr Patryk Goraj, student Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie, w swoim wystąpieniu *Program Alternative für Deutschland (AfD) a bezpieczeństwo Polski* dokonał analizy programu tego niemieckiego prawicowego ugrupowania w kontekście naszego bezpieczeństwa. W zaprezentowanej wypowiedzi szczególnie duży nacisk został położony na postulaty polityki zagranicznej tej partii, stosunek do Federacji Rosyjskiej, zaangażowania w ramach NATO i relacji polsko-niemieckich. Prelegent, opierając się na dokumentach programowych, odniósł się do licznych kontrowersji wynikających z zaszłości historycznych i potencjalnych kwestii spornych, jakie mogłyby wystąpić w relacjach z Polską.

Bardzo interesujące było wystąpienie płk. dr. Lecha Draba, który w oparciu o swoje doświadczenie i służbę w korpusie dyplomatycznym ukazał złożoność współczesnych stosunków międzypaństwowych. Referat pt. *NATO, UE – doświadczenia z pracy a rzeczywistość* został oparty na danych oraz licznych relacjach z pracy w dyplomacji i umożliwił uczestnikom konferencji zapoznanie się ze specyfiką mechanizmów działania NATO i Unii Europejskiej oraz zależności pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. Prelegent poświęcił część wystąpienia znaczeniu polskiego Stałego Przedstawicielstwa w omawianych organizacjach, a także działalności ataszatów wojskowych i specyfice stawianych przed nimi zadań. W toku referatu prelegent postawił tezę o sprawniejszym funkcjonowaniu dyplomacji działającej w ramach NATO niż w strukturach Unii Europejskiej, zwracając uwagę na skuteczniejszy mechanizm decyzyjny w Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego. Objął także aspekt polityki bezpieczeństwa obu organizacji i wspólne inicjatywy realizowane przez obie organizacje w tym zakresie. Dr L. Drab zwrócił także uwagę na silną pozycję Polski w strukturach międzynarodowych, a szczególnie NATO, podając jako przykład umiejscowienia Centrum Szkolenia Sił Połączonych Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (Joint Force Training Center) w Bydgoszczy. Na końcu wystąpienia zachęcił obecnych studentów do służby w korpusie dyplomatycznym, podkreślając znaczenie specjalizacji.

Końcowa część tego panelu została poświęcona wymianie opinii na temat zaangażowania Polski i działalności ugrupowania AfD.

Ostatnia część obrad VII konferencji naukowej zatytułowana była *NATO i Unia Europejska. Wyzwania współczesnego środowiska bezpieczeństwa*, a jej moderatorem był prof. dr hab. Janusz Zuziak. Ta część poruszała szeroki aspekt bezpieczeństwa i potencjalnych zagrożeń wynikających z działań Federacji Rosyjskiej. Jako pierwszy w tej części panelu wystąpił dr hab. Ryszard Niedźwiecki prof. z UJK z referatem *Granice siły militarnej – wyzwania asymetryczne i nowe formy zagrożeń dla Polski i NATO*. Przyjmując za punkt wyjściowy swojego wystąpienia wypowiedź Sekretarza Generalnego NATO Jensa Stoltenberga o granicach siły militarnej, prelegent zwrócił uwagę na nowe zagrożenia wynikające z cyberataków, działań hybrydowych, terroryzmu i dezinformacji. Prof. R. Nie-

dźwięcki przedstawił dogłębnie analizę siły militarnej jako czynnika politycznego w kontekście historycznym. W oparciu o tezę, że zwycięstwo militarne nie zawsze przekłada się na sukces polityczny, a wstępnym warunkiem dialogu jest siła militarna, która ma także swoje granice, przedstawił definicję wojny kognitywnej, opierającej się na dezinformacji i narzucaniu narracji. Jako przykład działań kognitywnych podał m.in. postępującą polaryzację polityczną, także w przekazie medialnym w Polsce.

Następny prelegent – dr Tomasz Grabowski z Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie – poświęcił swoje wystąpienie pt. *Rosyjska „sharp power”*. *Środki i techniki zastosowania* na omówieniu pojęcia *sharp power* („ostrej siły”, „siły penetrującej” wykorzystywanej do działań przez inne podmioty, szczególnie Federację Rosyjską). W toku prezentowanego referatu ukazał charakterystykę poszczególnych odmian takich strategii, jak: *hard power*, *soft power* czy *smart power*. Ponadto zwrócił uwagę na wieloaspektowy charakter działań w ramach *sharp power*, obejmujących takie działania, jak dezinformacja, instrumenty ekonomiczne, polityczne i militarne. Działania rosyjskie na Ukrainie posłużyły za dowód agresji w ramach strategii *sharp power* – podano przykłady popularnych mediów i portali internetowych oraz języka służącego do budowy polaryzacji i konfliktów. Prelegent zwrócił uwagę na potencjalne konsekwencje, jakie zastosowanie *sharp power* może przynieść w realiach potencjalnego konfliktu hybrydowego.

Dr Grzegorz Klein z SRWO i Akademii Sztuki Wojennej w swoim wystąpieniu pt. *Wizerunek Wojska Polskiego w kontekście członkostwa Polski w NATO* skupił się na kwestiach wizerunkowych polskich sił zbrojnych zarówno w okresie PRL, jak również na przestrzeni ostatnich lat. Zwrócił uwagę na zintensyfikowanie tej polityki po ustanowieniu zasadniczej służby wojskowej oraz wynikające z niej kontrowersje, będące skutkiem zaangażowania polskich sił zbrojnych przed rokiem 1989 w działania o charakterze propagandowym. Prelegent przedstawił rodzaje działań o charakterze informacyjnym jak: przekaz medialny, pokazy wojskowe czy kampanie rekrutacyjne, podkreślił również potencjalną szkodliwość zaangażowania w ramach tych działań mogących odbić się na innych obowiązkach żołnierzy. Dr G. Klein poświęcił uwagę także działaniom informacyjnym w ramach NATO, stawiając tezę o braku odpowiedniej polityki informacyjnej tej organizacji przez większość swojej historii. Podkreślił konieczność większego zaangażowania w realia działań hybrydowych innych podmiotów.

Ostatnim referentem był mgr Adam Szymala ze szkoły doktorskiej UJD, który odniósł się do przedstawienia dążeń Ukrainy do członkostwa w NATO. Referat zatytułowany *Ukraińskie aspiracje do NATO* kompleksowo objaśnił historię relacji pomiędzy NATO i Ukrainą, ukazując najważniejsze wydarzenia w historii państwa ukraińskiego. W wystąpieniu mgr A. Szymala wskazał na liczne wyzwania stojące przed państwem ukraińskim w jego drodze do Sojuszu: skomplikowana struktura etniczna, problemy gospodarcze, trudna sytuacja polityczna, niedofi-

nansowanie sił zbrojnych Ukrainy. Zwrócił uwagę na prowadzoną politykę zagraniczną i obronną kolejnych władz rządowych w Kijowie w aspekcie uzależnienia od wschodniego sąsiada, co w efekcie uniemożliwiało przyjęcie jednoznacznego stanowiska w kwestii zbliżenia do NATO. Podsumowując swoje wystąpienie oceną wydarzeń po roku 2014 oraz aktualnym przebiegiem walk i prowadzonych działań dyplomatycznych, prelegent podzielił się swoimi prognozami na temat obecnego konfliktu rosyjsko-ukraińskiego.

Udział w dyskusji przedstawicieli środowisk naukowych pozwolił zapoznać się z szeroko rozumianą polityką bezpieczeństwa państwa polskiego, zwłaszcza w ramach NATO i Unii Europejskiej. Zwrócono uwagę na funkcjonowanie poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, kontekst historyczny, obecną politykę międzynarodową oraz funkcjonowanie korpusu dyplomatycznego.

Podsumowując dwudniową debatę naukową, prof. Janusz Zuziak podkreślił znaczenie członkostwa Polski w ramach NATO i Unii Europejskiej, zwracając uwagę na przemiany zachodzące w ciągu ostatnich dekad w siłach zbrojnych, a także na wzrost znaczenia Polski na arenie międzynarodowej.

Wzorem poprzednich lat kierownik Katedry Nauk o Bezpieczeństwie WNS – prof. dr. hab. Janusz Zuziak – zaprosił wszystkich uczestników do wzięcia udziału w przyszłorocznej VIII konferencji pt. Bezpieczeństwo Polski w XX i XXI wieku, która będzie poświęcona **uwarunkowaniom geopolitycznym państw Europy Środkowo-Wschodniej**.